

MEISJE ZONDER LEUGENS

MICHAEL ROBOTHAM BIJ UITGEVERIJ CARGO

De verdenking
Het verlies
Nachtboot
Gebroken
Vuurvast
Boetedoening
De afrekening
Zeg dat het je spijt
Door mijn ogen
Leven of dood
Sluit je ogen
Verwachting
De andere vrouw
Meisje zonder verleden

Michael Robotham

Meisje zonder leugens

Vertaald door Daniëlle Stensen

2020

AMSTERDAM

Cargo is een imprint van Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2020 Bookwrite Pty

Copyright Nederlandse vertaling © 2020 Daniëlle Stensen

Oorspronkelijke titel *When She Was Good*

Oorspronkelijke uitgever Sphere, Londen

Omslagontwerp Wil Immink Design

Omslagbeeld Roy Bishop/Arcangel Images en Rekha Garton/

Trevillion Images

Foto auteur Tony Mott

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Wilco, Zutphen

ISBN 978 94 031 9700 5

NUR 305

uitgeverijcargo.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor mijn zus en broers: Jane, John en Andrew

Een kindeke klein,
Met een krulleke fijn
Pardoes op haar schattige bolletje.
Zoet kon ze wezen,
Dan werd ze geprezen,
Maar stout was ze waarlijk geen lolletje.

HENRY WADSWORTH LONGFELLOW (1807-1882)

Niemand waardeert de waarheid meer dan een leugenaar.

ALBANEES SPREEKWOORD

CYRUS

Mei 2020

Het eind van de lente. Een koude ochtend. Een houten bootje doemt op uit de mist en glijdt met elke ruk aan de roeispanten vooruit. De binnenhaven is zo glad dat elke rimpeling die zich verspreidt duidelijk zichtbaar is voordat hij tegen de boeg breekt.

De roeiboot glijdt langs de muur van grijze steen, langs trawlers en jachten, totdat hij een smal kiezelstrand bereikt. De eenzame roeier springt eruit en sleept de boot verder de steentjes op, waar hij dronken scheefzakt en er stuntelig uitziet, zo op het land. Weg is de elegantie.

De capuchon van een parka wordt naar achteren geschoven en een bos haar springt alle kanten op. Echt rood haar. Zo rood als vuur. Zo rood als de dageraad. Ze trekt een haarelastiekje van haar pols en bindt de haarlokken bijeen tot een staart die midden over haar rug naar beneden hangt.

Het raam van mijn kamer is beslagen door mijn adem. Ik trek mijn mouw over mijn vuist en veeg het vierkante ruitje droog om het beter te kunnen zien. Daar is ze dan eindelijk. Ik wacht al zes dagen. Ik heb over de trottoirs gewandeld, de vuurtoren bezocht en de menukaart van O'Neill's Bar & Restaurant afgewerkt. Ik heb de ochtendkranten en drie afgeprijsde boeken gelezen en naar de plaatselijke alcoholisten geluisterd die me hun levensverhaal vertelden. Voornamelijk vissers, met handen zo knoestig als gemberwortels en ogen die ook als de zon niet schijnt half dichtgeknepen zijn tegen het felle licht.

Zich over de roeiboot buigend trekt ze aan een zeil, waaronder plastic kratten en kartonnen dozen blijken te staan. Ze gaat, zoals elke

veertien dagen, boodschappen doen. Met een stapel dozen in haar armen loopt ze de trap vanaf het strand op en steekt de kinderkopjes over. Ik volg haar met mijn blik terwijl ze over de boulevard loopt, langs gesloten kiosken en toeristenwinkeltjes naar een supermarktje, waar binnen licht brandt. Ze stapt over een stapel kranten heen en klopt aan. Een man van middelbare leeftijd, met een rode neus en roze wangen, trekt een jaloezie omhoog en knikt herkendend. Hij draait de deur van het slot en wenkt haar naar binnen. Hij onderbreekt het gebaar even om de straat af te turen, misschien wel op zoek naar mij. Hij weet dat ik zit te wachten.

Ik trek snel een spijkerbroek, sweatshirt en schoenen aan en loop de trap van de pub af naar een zijingang. Buiten ruikt het naar drogend zeewier en houtrook; de heuvels in de verte hebben een oranje randje waar God de ovendeur heeft geopend en de kolen opgestookt voor een nieuwe dag.

De bel aan een metalen arm rinkelt. De winkelier en de vrouw draaien zich naar me om. Ze hebben allebei een dampende beker in hun hand, uit dezelfde bij elkaar passende set. Ze zet zich schrap, alsof ze wil vechten of vluchten, maar ze geeft niet aan de neiging toe. Ze ziet er anders uit dan op de foto's. Kleiner. Haar gezicht is rood en geïrriteerd door de wind, haar handen zitten onder het eelt en haar linker duimnagel is zwart waar hij tussen twee harde voorwerpen ingeklemd heeft gezeten.

‘Sacha Hopewell?’ vraag ik.

Ze steekt haar hand in de zak van haar parka. Heel even zie ik een wapen voor me. Een vismes of een bus traangas.

‘Ik heet Cyrus Haven. Ik ben psycholoog. Ik heb u geschreven.’

‘Dat is hem,’ zegt de winkeleigenaar. ‘Degene die naar je vroeg. Zal ik Roddy op hem afsturen?’

Ik weet niet of Roddy een hond of een mens is.

Sacha wurmt zich langs me heen en pakt allerlei boodschappen van de schappen. Ze laadt een winkelkarretje vol met pakken rijst en bloem, blikken groenten en compote. Ik loop achter haar aan door het gangpad. Aardbeienjam. Houdbare melk. Pindakaas.

‘U hebt zeven jaar geleden een kind gevonden in een huis in Noord-Londen. Ze had zich verstopt in een geheime kamer.’

‘U ziet me voor iemand anders aan,’ zegt ze.

Ik pak een foto uit de zak van mijn jack. ‘Dit bent u.’

Ze werpt een vluchtige blik op de foto en gaat verder met het inslaan van droge waren.

Op de foto staat een jonge agente in een zwarte legging en een donkere trui. Met een vies, verwilderd kind in haar armen loopt ze een ziekenhuis binnen. Het gezicht van het meisje wordt aan het oog onttrokken door wild haar vol klitten, en ze klemt zich als een koala aan een boom aan Sacha vast.

Ik pak nog een foto uit mijn zak.

‘Zo ziet ze er nu uit.’

Sacha blijft abrupt staan. Ze kan het niet helpen: ze kijkt naar de foto. Ze wil weten wat er van dat meisje is geworden: Engelengezicht. Het meisje in de kist. Toen een kind nog, nu een tiener. Op de foto zit ze op een betonnen bankje, gekleed in een gescheurde spijkerbroek en een baggy trui met een gat in een elleboog. Haar haar is langer en blond geverfd. Ze fronst eerder dan dat ze glimlacht naar de camera.

‘Ik heb er nog meer,’ zeg ik.

Sacha wendt haar blik af, reikt langs me heen en pakt macaroni uit het schap.

‘Ze heet Evie Cormac. Ze woont in een beveiligde jeugdinstelling.’

Ze pakt de stang van het winkelkarretje en loopt verder.

‘Ik zou naar de gevangenis kunnen gaan door u dit te vertellen. Haar identiteit en locatie mogen niet onthuld worden en er mogen geen foto’s van haar worden gemaakt.’

Ik ga pal voor haar staan. Ze loopt om me heen. Ik volg haar bewegingen. Het lijkt net alsof we in het gangpad aan het dansen zijn.

‘Evie heeft nooit gepraat over wat er in dat huis met haar is gebeurd. Daarom ben ik hier. Ik wil uw verhaal horen.’

Sacha wurmt zich langs me. ‘Lees de politieverlagen maar.’

‘Ik heb meer informatie nodig.’

Ze is bij de koelafdeling aangekomen, waar ze een vrieskist openschuift en erin begint te rommelen.

‘Hoe hebt u me gevonden?’ vraagt ze.

‘Dat was niet makkelijk.’

‘Hebben mijn ouders u geholpen?’

‘Ze maken zich zorgen om u.’

‘U hebt ze in gevaar gebracht.’

‘Hoezo?’

Sacha geeft geen antwoord. Ze zet haar karretje in de buurt van de kassa en haalt er nog een. De man met de rode neus staat niet langer bij de toonbank, maar ik hoor zijn voetstappen op de verdieping boven ons.

‘U kunt niet blijven weglopen,’ zeg ik.

‘Wie zegt dat ik wegloop?’

‘U verstopt zich. Ik wil u helpen.’

‘Dat kunt u niet.’

‘Laat me Evie dan helpen. Ze is anders. Bijzonder.’

Voetstappen op de trap. Er verschijnt nog een man in de deuropening achter in de supermarkt. Jonger. Sterker. Met ontbloot bovenlijf. Hij draagt een joggingbroek die zo laag op zijn heupen hangt dat ik een randje schaamhaar kan zien. Dit moet Roddy zijn.

‘Dat is hem,’ zegt de man met de rode neus. ‘Hij snuffelt al de hele week rond in het dorp.’

Roddy pakt een harpoengeweer met een handvat van polyamide en een harpoen van roestvrij staal achter de toonbank vandaan. Mijn eerste reactie is bijna om te gaan lachen omdat het wapen zo onnodig en misplaatst is.

Roddy kijkt dreigend. ‘Valt hij je lastig, Sacha?’

‘Ik kan dit prima zelf af,’ antwoordt ze.

Roddy legt het harpoengeweer tegen zijn schouder als een soldaat tijdens een parade.

‘Is hij een ex van je?’

‘Nee.’

‘Moet ik hem van de kade gooien?’

‘Dat is nergens voor nodig.’

Roddy heeft duidelijk een oogje op Sacha. Kalverliefde. Hij kan niet aan haar tippen.

‘Ik trakteer u op ontbijt,’ zeg ik.

‘Ik kan heel goed mijn eigen ontbijt betalen,’ antwoordt ze.

‘Dat weet ik. Ik wilde u niet... Geef me een halfuur. Om u te overtuigen.’

Ze pakt tandpasta en mondwater uit het schap. ‘Als ik u vertel wat er is gebeurd, laat u me dan met rust?’

‘Ja.’

‘Geen telefoontjes. Geen brieven. Geen bezoekjes. En u valt mijn familie niet meer lastig.’

‘Afgesproken.’

Sacha laat haar boodschappen in de supermarkt staan en zegt tegen de eigenaar dat ze zo terug is.

‘Zal ik met je meegaan?’ vraagt Roddy, die aan zijn navel krabt.

‘Nee, dat hoeft niet.’

Het café ligt naast het postkantoor in hetzelfde brede uit bakstenen opgetrokken gebouw, dat uitkijkt op een brug en de getijdengeul. Er staan een tafel en stoelen op de stoep, onder een gestreepte luifel die versierd is met snoeren kerstverlichting. Het menu is met de hand op een krijtbord geschreven.

Een vrouw met een schort om zet omgedraaide stoelen weer op hun poten en stoft ze af.

‘De keuken gaat pas om zeven uur open,’ zegt ze met een Cornish accent. ‘Ik kan wel thee voor jullie zetten.’

‘Dank je wel,’ antwoordt Sacha, die een lange gecapitonneerde bank kiest, die uitkijkt op de deur, zodat ze de stoep en het parkeerterrein kan zien. Macht der gewoonte.

‘Ik ben hier alleen,’ zeg ik.

Ze kijkt me zwijgend aan, zittend met haar knieën tegen elkaar en haar handen op haar schoot.

‘Het is een mooi dorpje,’ zeg ik, en ik werp een blik op de vissersboten en jachten. De eerste zonnestrallen vallen op de toppen van de masten. ‘Hoelang woon je hier al?’

‘Dat is niet belangrijk,’ antwoordt ze. Ze steekt haar hand in haar zak en haalt er een tubetje lippenbalsem uit, waarvan ze wat op haar lippen smeert. ‘Laat me de foto’s eens zien.’

Ik haal nog vier foto’s tevoorschijn en schuif ze over de tafel. Op de foto’s staat Evie zoals ze nu is, bijna achttien.

‘Ze verft haar haar vaak,’ leg ik uit. ‘In verschillende kleuren.’

‘Haar ogen zijn niet veranderd,’ zegt Sacha, die met haar duim over

Evies gezicht strijkt, alsof ze de contouren naloopt.

‘In de zomer heeft ze sproetjes,’ zeg ik. ‘Dat vindt ze vreselijk.’

‘Ik zou een moord doen voor haar wimpers.’

Sacha legt de foto's naast elkaar en verandert de volgorde omdat ze die zo mooier vindt, of omdat ze een onuitgesproken ontwerp volgt.

‘Zijn haar ouders ooit gevonden?’

‘Nee.’

‘En DNA? Vermiste personen?’

‘Ze hebben over de hele wereld gezocht.’

‘Wat is er met haar gebeurd?’

‘Ze is onder bescherming van het gerecht gesteld en heeft een nieuwe naam gekregen omdat niemand wist wat haar echte naam was.’

‘Ik had echt verwacht dat er iemand voor haar zou komen.’

‘Daarom ben ik hier. Ik hoop dat Evie iets tegen je gezegd heeft – je een aanwijzing heeft gegeven.’

‘Dat is tijdverspilling.’

‘Maar jij hebt haar gevonden.’

‘Meer ook niet.’

De volgende stilte duurt langer. Sacha stopt haar handen in haar zakken om het bewegen tegen te gaan.

‘Hoeveel weet je?’ vraagt ze.

‘Ik heb je verklaring gelezen. Die is twee pagina's lang.’

De klapdeuren van de keuken gaan open en er worden twee potten thee gebracht. Sacha klapt het dekseltje open en haalt het theezakje op en neer.

‘Ben je in het huis geweest?’ vraagt ze.

‘Ja.’

‘En heb je de politieverlagen gelezen?’

Ik knik.

Sacha schenkt thee in haar kopje.

‘Ze hebben Terry Boland in de voorste slaapkamer boven gevonden. Aan een stoel gebonden. Met een prop in zijn mond. Hij was doodgemarteld. Er was zuur in zijn oren gegoten. Zijn oogleden waren weggebrand.’ Ze huivert. ‘Het was het omvangrijkste moordonderzoek in jaren in Noord-Londen. Ik was vrijwillig agente op het politiebureau van Barnet. De recherchekamer was op de eerste verdieping.

Boland was al twee maanden dood, daarom duurde het vrij lang voordat hij werd geïdentificeerd. Nadat ze een artist's impression van zijn gezicht hadden vrijgegeven, belde zijn ex-vrouw de hotline. Iedereen was verbaasd toen de naam Boland opdook, want hij stelde maar weinig voor: hij stond één treetje boven een kruimeldief, met een waslijst aan geweldplegingen en inbraken. Iedereen had een link met de onderwereld verwacht.'

'Was je betrokken bij het onderzoek?'

'Hemel, nee. Een vrijwillige agent is een manusje-van-alles, die de rotklusjes opknapt en contact onderhoudt met de gemeenschap. Ik passeerde de rechercheurs van Moordzaken vaak op de trap en hoorde ze praten in de pub. Toen ze geen aanwijzingen konden vinden, begonnen ze te opperen dat Boland een drugsdealer was die de verkeerde mensen had opgelicht. De plaatselijke bevolking kon rustig slapen, want de slechteriken moordden elkaar wel uit.'

'Wat vond jij daarvan?'

'Ik werd niet betaald om een mening te hebben.'

'Waarom werd je naar het huis gestuurd waar de moord was gepleegd?'

'Niet naar het huis, naar de weg. De burens klaagden dat er spullen verdwenen. Er werden allerlei dingen uit garages en tuinhuisjes gestolen. Mijn brigadier stuurde me erheen om ze te horen, als pr-oefening. Hij noemde het "brood en spelen": de massa tevreden houden.'

Ik weet nog dat ik voor nummer 79 stond, en het er zo normaal uit vond zien. Verwaarloosd. Onbemind. Maar het leek niet op een huis waar een man doodgemarteld was. Op de regenpijpen zaten roeststroken, het houtwerk moest geschilderd worden en de tuin was overwoekerd. Gedurende de zomer was de blauwregen uit zijn krachten gegroeid, hij kroop kronkelend over de voorgevel en creëerde zo een gordijn van lichtpaarse bloemen boven de ingang.'

'Je hebt een kunstenaarsoog,' zeg ik.

Sacha glimlacht voor het eerst naar me. 'Dat zei mijn tekenlerares ook een keer. Ze zei dat ik schoonheid geestelijk en visueel ervoer, ik zag kleur, diepte en schaduw terwijl andere mensen dingen in twee dimensies zagen.'

'Wildest je kunstenaar worden?'

‘Heel lang geleden wel.’

Ze leegt een zakje suiker in haar kopje. Roert.

‘Ik ben langs de deuren gegaan, heb overal aangeklopt, naar inbraken gevraagd, maar de mensen wilden alleen maar over de moord praten. Ze hadden allemaal dezelfde vragen: “Hebt u de moordenaar gevonden? Moeten we ons zorgen maken?” Ze hadden allemaal hun eigen theorieën, maar geen van hen kende Terry Boland echt. Hij woonde sinds februari in dat huis, maar ze hadden nooit kennis met hem gemaakt. Hij zwaaide. Hij liet zijn honden uit. Hij was op zichzelf.’

Mensen gaven meer om die honden dan om Boland. Al die weken dat hij dood boven zat, zaten zijn twee Duitse herders in een hok in de achtertuin te verhongeren. Maar dat bleek helemaal niet zo te zijn. Iemand had ze gevoerd. Mensen zeiden dat de moordenaars teruggekomen moesten zijn, wat betekende dat ze meer om de honden gaven dan om een mens.’

De serveerster komt weer uit de keuken. Deze keer heeft ze een krijtbord bij zich, dat ze op een stoel zet.

‘En de inbraken?’ vraag ik.

‘Het waardevolste dat er gestolen was, was een kasjmieren trui van een vrouw die hem altijd in het mandje van haar kat legde.’

‘Wat nog meer?’

‘Appels, koekjes, een schaar, ontbijtgranen, kaarsen, suiker, lucifers, tijdschriften, hondenvoer, sokken, speelkaarten, Engelse drop... O ja, en een schudbol van de Eiffeltoren. Dat weet ik nog omdat die van een jongetje was dat aan de overkant woonde.’

‘George.’

‘Je hebt met hem gepraat.’

Ik knik.

Zo te zien is Sacha onder de indruk van mijn grondige onderzoek.

‘George was de enige die Engelengezicht gezien heeft. Hij dacht dat hij een jongetje achter een raam op de bovenverdieping had gezien. George zwaaide, maar het kind zwaaide niet terug.’

Sacha bestelt pap met bessen, sinaasappelsap en nog een pot thee. Ik neem een Engels ontbijt en een dubbele espresso.

Ze is zo ontspannen dat ze haar jas uittrekt. Ik zie dat haar kleding

strak om haar lichaam zit. Ze strijkt losse haartjes achter haar oren. Ze doet me aan iemand denken. Een actrice. Geen moderne. Katharine Hepburn. Mijn moeder was dol op oude films.

Sacha praat verder. ‘Geen van de burens kon verklaren hoe de dief was binnengekomen, maar ik vermoedde dat mensen hun ramen openlieten of hun deuren niet afsloten. Ik belde mijn brigadier en gaf hem de lijst. Hij zei dat het vast kinderen waren en dat ik wel naar huis kon.’

‘Maar dat deed je niet.’

Sacha schudt haar hoofd. Haar haar lijkt in brand te staan. ‘Ik liep net terug naar mijn auto toen ik twee schilders zag die allerlei spullen in hun busje laadden. Nummer 79 werd opgeknapt voor de verkoop. Ik raakte aan de praat met een jonge knul en zijn baas. Het huis was één grote bende toen ze aankwamen, zeiden ze. Er zaten gaten in de muren, de leidingen waren kapot, de tapijten gescheurd. Het ergste was nog de geur die er hing.

Die jonge vent, Toby, zei dat het een spookhuis was omdat er allerlei dingen verdwenen: een digitale radio en een half opgegeten boterham. Zijn baas zei lachend dat Toby’s maag een bodemloze put was en dat hij waarschijnlijk was vergeten dat hij die boterham zelf had opgegeten.

“En die plekken op het plafond dan?” vroeg Toby. “We hebben de badkamer boven drie keer geschilderd, maar er komen steeds weer zwarte plekken op het plafond, alsof iemand daar kaarsen brandt.”

“Dat komt doordat geesten daar seances houden,” grapte zijn baas.

Ik vroeg hun of ik even mocht rondkijken. Ze gaven me een hele rondleiding. De vloerplanken waren geschuurd en gelakt, en de houten trap ook. Ik ging naar de bovenverdieping en liep van kamer naar kamer. Ik keek naar het plafond in de badkamer.’ Sacha dwaalt af en vraagt: ‘Waarom hebben mensen een dubbele wastafel? Zijn er echt stellen die naast elkaar hun tanden staan te poetsen?’

‘Om geen ruzie te krijgen over wie de dop niet op de tandpasta heeft gedraaid,’ opper ik.

Voor de tweede keer glimlacht ze.

‘Het was vrijdagmiddag en de schilders ruimden hun spullen op voor het weekend. Ik vroeg of ik hun sleutels mocht lenen om nog wat langer te blijven.

“Is dat een rechtstreeks bevel van de politie?” vroeg Toby, me plagend.

“Ik kan geen bevelen geven,” zei ik. “Het is meer een verzoek.”

“Geen wilde feestjes.”

“Ik ben politieagente.”

“Dan kun je nog wel wilde feestjes houden.”

“Dan ken je mijn vrienden dus niet.”

Toby's baas gaf me de sleutels en het busje reed weg. Ik ging naar boven en liep door de kamers. Ik weet nog dat ik me afvroeg waarom Terry Boland zo'n groot huis zou huren. Een huis met vier slaapkamers in Noord-Londen is niet goedkoop. Hij had zes maanden vooruitbetaald, contant, en had het onder een valse naam gehuurd.

Ik zat een paar uur op de trap en maakte toen een geïmproviseerd bed van afdeklakens, om warm te blijven. Tegen middernacht wou ik dat ik naar huis was gegaan, of een kussen of slaapzak had. Ik voelde me heel suf. Als iemand op het bureau erachter kwam dat ik de hele nacht een leeg huis had geobserveerd, was ik het mikpunt van spot geworden.'

‘Wat gebeurde er?’

Sacha haalt haar schouders op. ‘Ik viel in slaap. Ik droomde van Terry Boland met riemen om zijn nek en voorhoofd, zuur dat in zijn oren werd gegoten. Denk je dat het eerst koud aanvoelt, voordat het gaat branden? Kon hij zijn eigen geschreeuw horen?’

Sacha huivert en ik zie het kippenvel op haar armen.

‘Ik herinner me dat ik wakker werd, en met mijn vuisten tegen mijn hoofd sloeg om het zuur uit mijn oren te krijgen. Toen voelde ik dat er iemand naar me keek.’

‘In het huis?’

‘Ja. Ik riep. Er kwam geen antwoord. Ik deed het licht aan en doorzocht het huis van boven tot onder. Er was niets aangeraakt, behalve een raam boven de gootsteen in de keuken. Daarvan stond de grendel omhoog.’

‘En jij had gezien dat hij omlaag stond, zodat het raam dichtzat.’

‘Ik was er niet honderd procent zeker van.’

De serveerster onderbreekt ons, ze brengt onze maaltijd. Sacha blaast op elke hap havermout en kijkt naar me terwijl ik mijn drie-

hoekjes toast zo neerleg dat de bonen de eieren niet besmetten en de champignons niet in aanraking komen met het spek. ‘Het is een militaire operatie: voedsel op mijn bord ordenen.’

‘Hoe oud ben je, vijf?’ vraagt ze.

‘Ik ben er nooit overheen gegroeid,’ leg ik beschaamd uit. ‘Het is een obsessief compulsieve stoornis – in lichte vorm.’

‘Heeft het een naam?’

‘Brumotactillofobie.’

‘Dat verzin je ter plekke.’

‘Nee hoor.’

‘Hoe gaat het met Chinees eten?’

‘Het vormt geen probleem als het eten al door elkaar gemengd is, zoals bij een roerbakgerecht of pasta. Het ontbijt is een ander verhaal.’

‘Wat gebeurt er als de bonen in aanraking komen met de eieren? Brengt dat ongeluk, of nog erger?’

‘Ik weet het niet.’

‘Waarom doe je het dan?’

‘Ik wou dat ik het je kon vertellen.’

Sacha ziet er verbijsterd uit en lacht. Ze wordt vrolijker en minder defensief.

‘Wat gebeurde er in dat huis?’ vraag ik.

’s Ochtends reed ik naar huis, ik ging onder de douche, liet me in bed vallen en sliep tot de vroege middag. Mijn ouders wilden weten waar ik die nacht was geweest. Ik vertelde ze dat ik bezig was geweest met een observatie, waardoor het klonk alsof ik belangrijk politiewerk deed. Dat was gelogen.

Het was zaterdag en ik zou die avond met vrienden uitgaan. In plaats daarvan ging ik naar de supermarkt en kocht talkpoeder, reservebatterijen voor mijn zaklamp, sinaasappelsap en een grote chocoladereep. Tegen middernacht ging ik terug naar Hotham Road en deed zachtjes de deur open. Ik droeg mijn sportkleding: een zwarte legging, een dun jack en mijn sportschoenen.

Ik begon boven met talkpoeder op de vloer te strooien, daarna ging ik verder met de trap en de gang naar de keuken. Ik ging alle kamers langs en strooide een dun laagje poeder op de kale vloerplanken, dat

niet te zien was als de lichten uit waren. Na afloop sloot ik het huis weer af en ging naar mijn auto, waar ik me oprolde in een slaapzak, de rugleuning van de stoel naar achteren klapte en wegdoezelde.

Net na zonsopgang werd ik wakker van de melkman, door het geratel van flessen in kratten. Ik ging het huis binnen en richtte mijn zaklamp op de vloer. Er liepen voetstappen in beide richtingen, de trap op en af, door de gang naar de keuken. Ze stopten bij de gootsteen, onder het raam dat ik de vorige nacht open had aangetroffen. Ik volgde de voetafdrukken, de trap op, de overloop over en de grote slaapkamer in. Onder de roede in de inloopkast hielden ze plotseling op. Het was net alsof iemand in rook was opgegaan of door Scotty omhoog was gebeamd.

Ik onderzocht de kledingkast, duwde de hangers opzij en voelde langs de plinten. Toen ik op het hout tikte, maakte dat een hol geluid, dus wurmde ik het lemmet van mijn zakmes in de gleuf naast de plaat en bewoog hem heen en weer. Elke keer bewoog de plaat een beetje. Ik zette mijn gewicht tegen de plaat, maar er leek iets tegenaan te duwen. Uiteindelijk kreeg ik mijn vingers in de steeds groter wordende kier en gaf ik een harde ruk. Het paneel gleed opzij en er werd een kruipruimte zichtbaar achter de kast. De ruimte was zo'n twee meter vijftig lang, anderhalve meter breed, had een schuin aflopend plafond en liep taps toe naar achteren.

Ik richtte de zaklamp op de vloer en zag verpakkingen van voedsel, lege waterflessen, tijdschriften, boeken, speelkaarten, een schudbol van de Eiffeltoren. "Ik doe je geen pijn," zei ik. "Ik ben politieagente."

Er kwam geen antwoord, dus stak ik de zaklamp tussen mijn tanden en kroop op handen en knieën door het gat. De ruimte leek leeg, afgezien van een houten kist die klem zat tussen het plafond en de vloer. Ik kwam dichterbij en zei: "Niet bang zijn. Ik doe je geen pijn."

Toen ik bij de kist kwam, scheen ik erin met mijn zaklamp en zag een stapel vodden, die begon te bewegen. De langzame beweging versnelde ineens en plotseling schoot het ding langs me heen. Ik stak mijn hand uit en greep de vodden, die tussen mijn vingers achterbleven. Voordat ik kon reageren was het wezen verdwenen. Ik moest terugkruipen, door de opening de slaapkamer weer in. Tegen die tijd

hoorde ik dat er aan deurklinken werd gerammeld en met vuisten op de ramen beneden werd gebonkt. Ik keek over de reling en zag een donkere gestalte die door de gang naar de woonkamer stoomde. Ik liep achter de figuur aan en zag benen uit de open haard steken, alsof er een schoorsteenveger omhoog wilde kruipen.

“Hé!” zei ik en de figuur draaide zich om en snauwde naar me. Eerst dacht ik dat het een jongen was, maar dat was niet zo, het was een meisje. Ze hield een mes tegen haar borst gedrukt, bij haar hart.

Die aanblik van haar... Ik zal het nooit vergeten. Haar huid was zo bleek dat de vegen vuil op haar wangen wel blauwe plekken leken, haar wimpers en wenkbrauwen waren donker en leken wel van een pop. Ze droeg een verschoten spijkerbroek met een gat in een knie, en een wollen trui met een geborduurde ijsbeer op de borst. Ik schatte haar zeven jaar, misschien acht, mogelijk jonger.

Ik was geschokt door de staat waarin ze verkeerde en door het mes. Welk kind dreigt zichzelf nou neer te steken?

Ik geef geen antwoord. Sacha's ogen zijn gesloten, alsof ze de hele scène in gedachten afspeelt.

“Ik zal je geen pijn doen,” zei ik. “Ik heet Sacha. Hoe heet jij?” Ze gaf geen antwoord. Toen ik mijn hand in mijn zak stak, duwde ze de punt van het mes harder tegen haar borst.

“Doe dat alsjeblieft niet,” zei ik. “Heb je honger?” Ik pakte de half opgegeten chocoladereep. Ze bewoog zich niet. Ik brak een blokje af en stopte het in mijn mond.

“Ik hou van chocola. Dat is het enige wat ik nooit zou kunnen opgeven. Elke vastenperiode moet ik van mijn moeder iets van mijn favoriete dingen opgeven als offer, weet je. Ik zou met alle liefde niet meer Facebooken, geen cafeïne gebruiken of niet meer roddelen, maar mijn moeder wil dat ik de chocola laat staan. Ze is heel gelovig.”

De afstand tussen ons was zo'n drie meter. Zij zat gehurkt in de open haard. Ik zat op mijn knieën op de vloer. Ik vroeg haar of ik mocht opstaan omdat ik pijn kreeg in mijn knieën. Ik schuifelde naar achteren en ging tegen de muur zitten. Toen brak ik nog een blokje chocola af, vouwde de wikkel weer dicht en schoof de reep over de vloer naar haar toe. We keken elkaar een tijdje aan, waarna ze haar rechtervoet uitstak en de chocola dichterbij trok. Ze haalde de wikkel

eraf en stopte in één keer zoveel chocola in haar mond dat ik bang was dat ze zou stikken.

Ik had allerlei vragen. Hoelang was ze daar al? Was ze getuige geweest van de moord? Had ze zich ervoor verstoppt? Ik weet nog dat ik een kruisje sloeg en dat ze me nadeed. Ik dacht dat ze misschien katholiek was opgevoed.’

‘Dat stond niet in het dossier,’ zeg ik.

‘Wat?’

‘Er wordt niet vermeld dat ze een kruisje sloeg.’

‘Is dat belangrijk?’

‘Het is nieuwe informatie.’

Ik vraag haar verder te vertellen. Sacha kijkt door het raam. De zon is helemaal op, vissersboten keren terug in de haven, met zeemeeuwen als witte vliegers erachteraan.

‘We moeten er meer dan een uur hebben gezeten. Ik was de enige die praatte. Ik vertelde haar over het talkpoeder en over de grendel van het keukenraam. Ze zei niets terug. Ik haalde mijn politiepas tevoorschijn en stak hem in de lucht. Ik zei dat die bewees dat ik een vrijwillige agente was, wat bijna hetzelfde was als een stagiaire. Ik zei dat ik haar kon beschermen.’

Sacha kijkt op van haar lege kom. ‘Weet je wat ze toen deed?’

Ik schud mijn hoofd.

‘Ze keek me aan met een blik die me verkilde. Hij was zo vol vertwijfeling, zo ontdaan van alle hoop. Het was net alsof je een steen in een donkere put gooit, je wacht tot hij de bodem raakt maar dat gebeurt niet, hij blijft maar vallen. Dat joeg me angst aan. Dat en haar stem, die krassend en schor klonk. Ze zei: “Niemand kan me beschermen.”’

EVIE

Zo'n vijftig oude kerels en wijven met blauwe haren staan om een piano heen uit volle borst 'Knees Up Mother Brown' te zingen. Klappend en met hun voeten tikkend brullen ze het refrein:

*Knees up, knees up, never let the breeze up,
Knees up Mother Brown*

Wat betekent dat eigenlijk? Misschien draagt mevrouw Brown geen slipje. Misschien loopt ze in haar blote kont. Bij dat beeld krijg ik een beetje braaksel in mijn mond.

Eén oud wijffie met een getaande huid danst naar me toe en wil mijn hand pakken, ze wil dat ik meedoe, maar ik deins terug alsof haar leeftijd besmettelijk is.

Dit moet ons wekelijkse uitje van Langford Hall voorstellen, maar in plaats van naar de film, het winkelcentrum of de ijsbaan te gaan, moeten we op bezoek bij een stelletje doodskistontduikers in een verpleeghuis.

'We geven iets terug aan de gemeenschap,' zegt Davina, die ons vandaag begeleidt.

'Wat hebben we die dan afgenomen?' vraag ik.

'Niks. We doen iets fijns voor oude mensen.'

'En wat bedoel je met "fijns"?'

'Je zou eens met ze moeten praten.'

'Waarover?'

'Over van alles.'

'Over doodgaan?'

'Doe niet zo wreed.'

Ik trek mijn neus op. ‘Waar ruikt het hier naar?’

‘Ik ruik helemaal niks.’

‘Het ruikt naar stomazakken en potpourri. Eau d’oma.’

Davina houdt een giechel in, waardoor het moeilijker wordt voor haar om boos op me te worden. Als we op een kostschool zouden zitten, zou ze onze huisoudste zijn, maar Langford Hall is eerder een tehuis dan een school. Het wordt een beveiligde jeugdinstelling genoemd omdat het vol zit met delinquenten, weglopers en psychiatrische gevallen: de snijders, bijters, branders, pillenslikkers, sociopaten en psychopaten. De seriemoordenaars en CEO’s van de toekomst.

Ruby is een van hen. Ze geeft me een por met haar elleboog en brengt haar kauwgum over van de ene wang naar de andere. ‘Wat moeten we dan doen?’

‘Met ze praten.’

‘Ik praat niet eens met mijn eigen oma.’

‘Vraag eens iets over hun jeugd,’ oppert Davina.

‘Toen ze een dinosaurus als huisdier hadden,’ zeg ik.

Dat vindt Ruby grappig. Ze is mijn beste vriendin op Langford Hall. Mijn enige vriendin. Ze is zestien maar lijkt ouder vanwege haar piercings en haar half kaalgeschoren hoofd. Van de zijkant gezien kan ze twee verschillende mensen zijn: kaal, of met een dikke bos schouderlang haar.

‘Hé! Moet je Nathan zien,’ zegt ze.

Aan de andere kant van de kamer zit Nathan geknield naast een oude vrouw met een potkapsel, die haar breiwerk tegen zijn schouders houdt zodat ze het kan afmeten.

De pianospeler stort zich op een ander liedje. ‘*Roll out the barrel, we’ll have a barrel of fun.*’ Ze zingen allemaal mee, ze wippen op en neer met hun kreupele knieën en klappen in hun gerimpelde handen. Sommige verpleegsters trekken mensen omhoog om te dansen. Een lief uitziende zwarte hulp doet de twist met een oma die alle bewegingen kent.

Er komt een oude man voor me staan. Hij heeft een slobberig pak aan met een blauwe zijden zakdoek in het borstzakje.

‘Hoe heet je, jongedame?’

‘Evie.’

‘Ik ben Duncan. Mag ik deze dans van je, Evie?’

‘Nee.’

‘Waarom niet?’

‘Ik kan niet dansen.’

‘Iedereen kan dansen. Je hebt alleen de juiste leraar nodig.’

Ruby houdt haar hand over mijn oor en fluistert: ‘Kijk uit voor zijn handen.’ Ze maakt een grijpbeweging.

Davina onderbreekt ons. ‘Evie wil heel graag met u dansen.’

‘Nee hoor.’

‘Jawel hoor.’ Ze kijkt me vuil aan, waarmee ze me laat weten dat ik geen keuze heb.

Ruby vindt het grappig, totdat zij ten dans wordt gevraagd door iemand die nog ouder is, met een baggy corduroy broek aan en een sjaaltje om zijn hals. Waarom hebben oude mannen geen achterste? Waar gaat dat naartoe?

Ruby zegt tegen hem dat hij moet oplazeren, maar hij reageert niet. Dan zie ik een vleeskleurig gehoorapparaatje in zijn oor zitten.

‘Wil je een rode kaart?’ mompelt Davina.

‘Als hij zijn handen op mijn kont legt, kan hij een knal krijgen,’ zegt Ruby met vertrokken gezicht.

Duncan begeleidt me naar het midden van de zaal, waar hij buigt, met zijn linkerhand mijn rechter pakt en zijn andere hand net boven mijn middel legt.

‘Als ik mijn rechtervoet naar voren zet, doe jij met links een stap naar achteren,’ zegt hij.

We beginnen te bewegen, eerder schuifelend dan dansend, omdat ik naar zijn voeten kijk om niet op zijn loafers te stappen. Ik draag mijn nep-Dr. Martens en ik zou zijn been kunnen breken als ik hem tegen zijn scheenbeen zou schoppen.

‘Nu iets sneller,’ zegt Duncan.

Hij oefent wat druk uit op mijn pols en ik draai automatisch, alsof hij me aanstuurt. De volgende tel laat hij mijn middel los en maak ik een pirouette onder zijn arm door. *Hoe deed hij dat nou?*

‘U bent hier echt heel goed in,’ zeg ik.

‘Ik dans al heel lang.’

Hij blijft over mijn schouder kijken en glimlachen. De volgende

keer dat ik een pirouette maak zie ik een oude vrouw in een rolstoel, met tranen in haar ogen.

‘Wie is dat?’

‘Mijn vrouw, June.’

‘Waarom danst u niet met haar?’

‘Dat kan ze niet. Niet meer.’ Hij zwaait naar haar. Ze zwaait terug.

‘Vroeger gingen we heel vaak dansen. Wat kon zij goed bewegen. Zo hebben we elkaar ontmoet: in de Barrowland Ballroom in Glasgow. Het was op een zaterdagavond. Ik had in Tennent’s aan de overkant een paar biertjes achterovergeslagen om mezelf moed in te drinken zodat ik iemand ten dans durfde te vragen. De meisjes droegen een mooie jurk en naadkousen. Destijds gold: hoe hoger je haar, hoe beter. De jongens hadden hun haar aan de zijkanten opgeschoren of een onverzorgde pony. Ik droeg een mohair jasje met drie knopen en een buttondown overhemd. En mijn schoenen waren zo glanzend gepoetst dat ik bang was dat meisjes zouden denken dat ik onder hun rok wilde kijken.’ Hij kijkt me verlegen aan. ‘In Glasgow droeg je altijd de juiste kleding, ook al had je geen geld om eten te kopen.’

Duncan had net zo goed in een vreemde taal kunnen praten, maar ik krijg het grootste deel van zijn verhaal toch mee.

‘De jongens stonden tegen de ene muur en de meisjes tegen de andere. Daartussenin was een niemandsland waarin je kon verdwijnen als je de verkeerde ten dans vroeg, omdat het een lange, eenzame wandeling terug naar onze kant was.

June was me al eerder opgevallen, maar ik had nog nooit genoeg moed bij elkaar geraapt om haar ten dans te vragen. Ze was het knapste meisje van de danszaal. Adembenemend. Nog steeds, als je het mij vraagt.’

Ik kijk even naar June en kan me het moeilijk voorstellen.

‘Al haar vriendinnen waren aan het dansen, maar June stond in haar eentje met een gebogen been tegen de muur geleund. Ze keek in haar make-upspiegeltje en ik zei tegen mezelf: het is nu of nooit. Dus stak ik de vloer over en liep rechtstreeks naar haar toe.

“Dans je ook?” vroeg ik.

“Vraag je het me?” antwoordde ze.

“Ja, ik vraag het.”